

سوال

عید عشاق (ولنتاین) چه حکمی دارد؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

اولا:

عید عشاق، یک مناسب رومی جاهلی است که حتی پس از وارد شدن رمیان به نصرانیت ادامه یافت و سپس نام این مناسبت به کشیشی به نام **ولنتاین** ارتباط یافت که در ۱۴ فوریه سال ۲۷۰ میلادی اعدام شد. کافران تاکنون نیز این مناسبت را جشن می‌گیرند و در آن به نشر فحشا و منکر می‌پردازند.

ثانیا:

برای مسلمان جایز نیست که هیچ یک از اعیاد و مناسبت‌های کافران را گرامی بدارد، زیرا عید بخشی از شریعت است و در شریعت باید به نص (قرآن و سنت) پایبند بود.

شیخ الاسلام ابن تیمیه - رحمه الله - می‌گوید:

«اعیاد بخشی از شرع و روش و منسک است که الله سبحانه و تعالی درباره‌اش فرموده است:

لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَا جَا [مائده: ۴۸]

(برای هر یک از شما [امت‌ها] شریعت و راه و روشی قرار داده‌ایم)

لِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا هُمْ نَاسِكُوهُ [حج: ۶۷]

(برای هر امتی مناسکی قرار دادیم که آنها بدان عمل می‌کنند)

[مناسکی] مانند قبله و نماز و روزه؛ بنابراین تفاوتی نیست میان مشارکت با مشرکان در عیدشان و مشارکت با آنان در دیگر

راه و روش‌هایشان، زیرا موافقت در عید مانند موافقت در کفرشان است و موافقت در برخی فروع مانند موافقت در برخی شعبه‌های کفر است، و بلکه اعیاد یکی از مهم‌ترین ویژگی‌هایی است که شریعت‌ها بر اساس آن از یکدیگر تشخیص داده می‌شوند و از آشکارترین شعائر هر دینی هستند، در نتیجه موافقت در آن، موافقت در خاص‌ترین و آشکارترین شعائر کفر می‌باشد و شکی در آن نیست که موافقت در این امور ممکن است به کفر کامل بیانجامد. اما آغاز آن در کم‌ترین حالت گناه است.

پیامبر - صلی الله علیه وسلم - نیز به ویژه بودن اعیاد اشاره نموده و فرموده است: **هر قومی عیدی دارند و این عید ماست.** و این زشت‌تر از مشارکت آنان در پوشیدن زنار (لباس خاص اهل نمه) و دیگر نشانه‌های آنان است؛ زیرا آن یک علامت وضعی بود که جزوی از دین نیست و هدف از آن صرفاً تشخیص مسلمان و کافر بود، اما عید و توابع آن بخشی از دینی است که خود و اهلش مورد نفرین قرار گرفته‌اند، بنابراین موافقت در این مورد به معنای موافقت با همان چیزی است که به سببش مورد خشم و مجازات الله قرار گرفته‌اند» (اقتضاء الصراط المستقیم: ۸ / ۲۰۷).

وی - رحمه الله - همچنین می‌گوید:

«برای مسلمانان حلال نیست در هیچ چیزی که مخصوص اعیاد آنان است خود را به آنها شبیه سازند، نه در مورد غذا و لباس و نه غسل و روشن کردن آتش و نه با تعطیل عادات همیشگی در امر معیشت یا عبادت و غیر آن. و برگزاری ولیمه و هدیه دادن و فروش چیزی که در این امر نیاز دارند و نه اجازه به کودکان برای بازی در این اعیاد و ابراز زینت در آن حلال نیست.

در کل: آنان اجازه ندارند اعیادشان را با چیزی از شعائرشان مخصوص گردانند، بلکه روز عیدشان نزد مسلمانان مانند دیگر ایام است و مسلمانان نیز اجازه ندارند چیزی از ویژگی‌های آنان را به این روز اختصاص دهند» (مجموع الفتاوی: ۳۲۹ / ۲۵).

حافظ زهبی - رحمه الله - می‌گوید: **اگر نصرانیان برای خود عیدی داشته باشند و یهودیان نیز عیدی، این فقط مخصوص خودشان است و مسلمانی در این اعیاد با آنان مشارکت نمی‌کند همانطور که در شریعت و قبله با آنان مشارکت ندارد** (تشبه الخسیس بأهل الخمیس، منتشر شده در محلة الحکمة: ۴ / ۱۹۳).

حدیثی که شیخ الاسلام ابن تیمیه به آن اشاره نموده را بخاری (۹۵۲) و مسلم (۸۹۲) از عائشه - رضی الله عنها - روایت کرده‌اند که می‌گوید: ابوبکر در حالی بر من وارد شد که دو دخترک از دخترکان انصار اشعاری را که انصار در روز بعثت سروده بودند به آواز می‌خواندند. عائشه می‌گوید: و آن دو خواننده نبودند. پس ابوبکر گفت: آیا مزامیر شیطان در خانه‌ی رسول الله صلی الله علیه وسلم؟! آن روز عید بود، پس پیامبر - صلی الله علیه وسلم - فرمود: **ای ابابکر، هر قومی عیدی دارند و این عید ماست.**

ابوداود (۱۱۳۴) از انس - رضی الله عنه - روایت کرده که گفت: رسول الله - صلی الله علیه وسلم - به مدینه آمدند در حالی که آنها دو روز داشتند که در آن بازی [و شادی] می‌کردند؛ پس فرمود: **این دو روز چیست؟** گفتند: ما در جاهلیت در آن به بازی می‌پرداختیم. رسول خدا - صلی الله علیه وسلم - فرمود: **خداوند به جای آن دو، چیزی بهتر به شما عطا نمود: روز قربان و روز فطر** این حدیث را آلبانی در صحیح ابی داود صحیح دانسته است.

و این نشان می‌دهد که عید یکی از ویژگی‌های هر امت است و جشن گرفتن اعیاد و مناسبت‌های اهل جاهلیت و مشرکان جایز نیست.

علما نیز بر تحریم جشن گرفتن عید عشاق فتوا داده‌اند:

۱- از شیخ ابن عثیمین - رحمه الله - پرسیده شد:

این اواخر به ویژه میان دانشجویان دختر جشن گرفتن مناسبتی به نام عید عشاق رواج یافته است. این مناسبت یکی از اعیاد نصرانیان است و در آن لباس و کفش سرخ می‌پوشند و گل‌های سرخ به یکدیگر می‌دهند. امیدواریم حکم جشن گرفتن چنین عیدی را بیان کنید و توصیه‌ی شما به مسلمانان در مورد چنین اموری چیست؟

ایشان پاسخ دادند:

«جشن گرفتن عید عشاق از چند وجه جایز نیست:

اولاً: این عیدی است بدعی که هیچ اساسی در شریعت ندارد.

ثانیاً: این عید به عشق و دلدادگی دعوت می‌دهد.

سوم: باعث اشتغال قلب به چنین امور بی‌ارزشی می‌شود که مخالف با روش سلف صالح رضی الله عنهم است.

بنابراین جایز نیست که در این روز هیچ یک از شعائر مخصوص عید انجام شود، چه در مورد خوردنی و نوشیدنی یا لباس یا هدیه دادن و غیر آن.

شایسته‌ی مسلمان است که به دین خود افتخار کند و پیرو چشم بسته نباشد که هر از کس تقلید کند.

از الله متعال خواهانم مسلمانان را از همه‌ی فتنه‌ها، چه آشکار و چه پنهان حفظ نماید و ما را در رعایت و توفیق خود نگه دارد» (مجموع فتاوی ابن عثیمین: ۱۶ / ۱۹۹).

۲- از علمای کمیسیون دائم فتوا پرسیده شد: بعضی از مردم در روز چهاردهم فوریه هر سال میلادی روز عید عشاق **ولنتاین**

را جشن می‌گیرند و گل‌های سرخ به یکدیگر هدیه می‌دهند و لباس قرمز پوشیده و این مناسبت را به هم تیریک می‌گویند. برخی فروشگاه‌ها نیز شیرینی‌هایی به رنگ قرمز و نقش قلب تهیه کرده و می‌فروشند و برای اجناسی که مخصوص این روز به فروش می‌رسد تبلیغ می‌کنند. بنابراین نظر شما اولاً درباره‌ی جشن گرفتن این روز، ثانیاً خریدن از فروشگاه‌ها در این روز چیست؟ ثالثاً فروشگاه‌هایی که برای این روز جشن نمی‌گیرند اگر چیزهایی را که به عنوان هدیه در این روز استفاده می‌شود را بفروشند کارشان چه حکمی دارد؟

پاسخ:

«ادله‌ی صریح کتاب و سنت و اجماع سلف امت بر آن است که اعیاد در اسلام تنها دو عید است: عید فطر و عید قربان، و دیگر اعیاد چه متعلق به شخص باشد یا یک گروه یا حادثه‌ی خاصی یا هر معنای دیگر اعیادی نوساخته و بدعی به حساب می‌آیند و جایز نیست که مسلمانان آن را جشن گیرند یا به رسمیت شناسند و در آن اظهار شادی کنند و در برگزاری آن هر نوع همکاری نمایند، یرا این نوعی تعدی و تجاوز به حدود خداوند است و هر که حدود الله را زیر پا گذارد به خود ستم ورزیده. اگر این عید ساختگی از جمله اعیاد کفار باشد گناه اندر گناه است زیرا حاوی نوعی تشبه به آنان و همینطور نوعی موالات و دوستی با اهل کفر است، حال آنکه الله سبحانه و تعالی مومنان را از شبیه ساختن خود با کفران و دوستی با آنان نهی نموده و از پیامبر - صلی الله علیه وسلم - ثابت است که فرمودند: **هر که خود را به قومی شبیه سازد از آنان است.** عید عشاق نیز از جنس همین است زیرا از اعیاد وثنی و شرک‌آمیز نصرانیان است، بنابراین جایز نیست مسلمانی که به الله و آخرت ایمان دارد آن را جشن گیرد یا به آن اقرار نماید یا تبریکش گوید، بلکه واجب است از روی استجابت الله و پیامبرش و دوری از اسباب خشم الله و مجازات او آن را ترک نماید.

همینطور هر گونه یاری رسانی و همکاری در برگزاری این مناسبت یا دیگر اعیاد حرام به هر وسیله‌ای از جمله [تهیه] خوردنی یا نوشیدنی یا فروش و ساختن و هدیه دادن یا نامه‌رسانی یا تبلیغ یا دیگر موارد حرام است، زیرا همه‌ی اینها از جمله‌ی تعاون بر گناه و تعدی و معصیت الله و پیامبر اوست، حال آنکه الله جل و علا می‌فرماید:

وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ [مائده: ۲]

(و در نیکوکاری و تقوا با یکدیگر همکاری کنید و در گناه و تعدی دستیار هم نشوید).

برای مسلمان واجب این است که در همه‌ی احوالش به کتاب و سنت چنگ زند، به ویژه در اوقات فتنه و گسترش فساد، و باید هشیار باشد که در گمراهی کسانی که مورد خشم قرار گرفته‌اند و گمراهان و فاسقانی واقع نشود که برای الله خواهان شکوهی نیستند و از اسلام خود احساس عزت نمی‌کنند. مسلمان باید با درخواست هدایت و ثبات به الله متعال پناه برد، زیرا هدایتگری جز الله نیست و تنها او پایداری عطا می‌کند، وبالله التوفیق، و صلی الله علیه نبینا محمد و آله و صحبه و سلم.

۳- از شیخ ابن جبرین - رحمه الله - پرسیده شد:

میان جوانان و دختران ما جشن گرفتن مناسبتی به نام عید عشاق **روز ولنتاین** منتشر شده است. ولنتاین نام کشیشی است که نصرانیان بزرگش می‌دارند و هر سال در روز ۱۴ فوریه برای این مناسبت جشن می‌گیرند و در این روز به یکدیگر هدیه و گل سرخ می‌دهند و لباس قرمز رنگ می‌پوشند. حکم جشن گرفتن چنین روزی یا تبادل هدیه و آشکار ساختن چنین عیدی چیست؟

ایشان چنین پاسخ دادند:

«اولا جشن گرفتن چنین اعیاد نوساخته‌ای جایز نیست، زیرا بدعتی ساختگی است که اصلی در شریعت ندارد، بنابراین در حدیث عائشه - رضی الله عنها - وارد است که از پیامبر - صلی الله علیه وسلم - روایت نموده که فرمودند: **هر که در این امر ما (دین) چیزی نو بیاورد که از آن نیست، کارش مردود است.** یعنی به خود سازنده‌اش بازگردانده می‌شود و پذیرفته نیست.

ثانیا: این جشن شامل مشابهت به کافران و تقلید آنان در بزرگداشت چیزهایی است که نزدشان محترم است و باعث احترام به اعیاد و مناسبت‌های آنان و شبیه ساختن خود به آنان در امری است که جزو دین آنان است، حال آنکه در حدیث آمده است: **هر که خود را به قومی شبیه سازد از آنان است.**

ثالثا: مفساد و محاذیری که بر این مناسبت مترتب می‌شود مانند بیهودگی و موسیقی و خودنمایی و تکبر و بی‌حجابی و خودنمایی و اختلاط مردان و زنان یا خودنمایی زنان در برابر غیر محارم و دیگر کارهای حرام، و همچنین وسیله‌ای است برای رسیدن به فواحش و مقدمات آن. بهانه‌هایی مانند تفریح و خوشگذرانی و آنچه ادعا می‌کنند هرگز چنین کاری را توجیه نمی‌کند، بنابراین هر که برای خودش خواهان خیر است باید از گناهان و وسایل آن دوری گزیند»

وی - رحمه الله - همچنین می‌گوید:

بنابراین فروش این هدایا و گل‌ها - در صورتی که دانسته شود خریدار به قصد این عید یا هدیه دادن در این عید یا بزرگداشت آن می‌خرد - جایز نیست، تا آنکه فروشنده در کار کسانی که مرتکب این بدعت می‌شوند شریک نشود، والله اعلم.